

LATVIJAS REPUBLIKAS PATENTU VALDE

APELĀCIJAS PADOME

Citadeles ielā 7/70, Rīgā, LV-1010; tālruni: 67099 600, 67099 637, 67099 610
fakss: 67099 650; e-pasts: valde@lrpv.gov.lv; http://www.lrpv.gov.lv

Apelācijas lietas šifrs:
ApP/2013/M-11-462

LĒMUMS

Rīga

2014. gada 30. decembrī

Apelācijas padome (turpmāk – ApP):

ApP sēdes priekšsēdētāja – D. Liberte,
ApP sēdes locekļi – J. Ancītis un K. Krūmiņš,
ApP sekretāre – I. Plūme-Popova

2013. gada 15. novembrī izskatīja apelāciju, kuru, balstoties uz 1999. gada likuma "Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm" (turpmāk - LPZ) 17.1 panta pirmo daļu, 2012. gada 7. decembrī uzņēmēj sabiedrības KURŠU ZEME, SIA (Latvija) vārdā patentpilnvarotā Ņ. Dolgicere iesniegusi par Latvijas Republikas Patentu valdes (turpmāk - LPV) 2012. gada 12. septembra lēmumu par preču zīmes **NOCTALGIA** (figurāla zīme, turpmāk – fig.):

(preču zīmes pieteicējs – uzņēmēj sabiedrība KURŠU ZEME, SIA (Latvija); pieteik. Nr. M-11-462; pieteik. dat. - 18.07.2011; 29. kl. preces)

reģistrācijas atteikumu Latvijā.

Apelācijas iesniedzējs nepiekrīt LPV atteikuma lēmuma pamatojumiem, lūdz atcelt ekspertīzes lēmumu un atzīt pieteikto preču zīmi **NOCTALGIA** (fig.) par reģistrējamu Latvijā attiecībā uz visām tās pieteikumā ietvertajām precēm.

08.11.2013 saņemts apelācijas iesniedzēja pārstāves Ņ. Dolgiceres iesniegums, kurā saskaņā ar klienta rīkojumu lūgts izskatīt apelācijas lietu bez pārstāvja klātbūtnes.

LPV pārstāvis - Preču zīmju un dizainparaugu departamenta vecākais eksperts A. Lazarevs, kas veicis minētās preču zīmes ekspertīzi, sakarā ar darbavietas maiņu sēdē nepiedalījās.

ApP nolēma izskatīt apelācijas lietu abu pušu prombūtnē, pēc lietā esošajiem materiāliem.

I. Izskatot apelācijas lietas dokumentus un materiālus, Apelācijas padome **konstatēja**:

1. Kombinētā preču zīme **NOCTALGIA** (fig.) (pieteik. Nr. M-11-462) ir pieteikta reģistrācijai Latvijā 18.07.2011 attiecībā uz 29. klases precēm – gaļa, zivis, mājputni un medījumi; gaļas ekstrakti; konservēti, saldēti, žāvēti (kaltēti) un termiski apstrādāti augļi un dārzeņi; žeļejas, ievārijumi, kompoti; olas, piens un piena produkti; pārtikas eļļas un tauki.

Šī zīme pieteikta kā krāsaina (krāsu salikums: sarkans, gaiši brūns, melns) zīme - horizontāli izstiepta konturēta etiķete ar noapaļotām sānu malām un paplatinājumu galos; zīmes kopējais siluets atgādina tauriņveida kaklasaiti. Tajā uz sarkana fona novietots gaiši brūnas krāsas uzraksts "NOCTALGIA". Vārda daļas "NO" un "ALGIA" ir izpildītas stilizētiem brūniem, trekniem burtiem ar melnu kontūru, bet starp tiem ietvertie burti "C" un "T" atveidoti atšķirīgi – ar relatīvi tievām līnijām, turklāt tie sagāzti viens pret otru tā, ka savstarpēji krustojas.

2. Atbilstoši LPZ 13. panta 2. daļas noteikumiem, 25.10.2011 LPV informēja pieteicēju par to, ka preču zīme **NOCTALGIA** (fig.) nav atzīstama par reģistrējamu Latvijā. Zīmes īpašnieka pārstāves N. Dolgiceres motivēta atbilde uz šo pieprasījumu Patentu valdē saņemta 17.01.2012. LPV, papildinot savu argumentāciju, 26.01.2012 pieteicējam nosūtīja atkārtotu pieprasījumu, uz kuru, lai gan N. Dolgicere lūgusi vairakkārt pagarināt atbildes iesniegšanas termiņu, atbilde nav saņemta.

LPV ekspertīzes lēmums par preču zīmes **NOCTALGIA** (fig.) reģistrācijas Latvijā atteikumu pieņemts 12.09.2012, un preču zīmes īpašnieka pārstāves apelācija par šo lēmumu Patentu valdē saņemta 07.12.2012.

3. Minētais LPV lēmums balstīts uz secinājumu, ka pieteiktās zīmes **NOCTALGIA** (fig.) vārdiskajā daļā divu burtu grafiskais atveidojums atgādina sakrustotu sirpi un āmuru, kas ir komunistisko partiju, to skaitā Latvijas Komunistiskās partijas simbols, kura izmantošana ir pretrunā ar sabiedrisko kārtību vai sabiedrībā pieņemtiem morāles principiem (LPZ 6. panta pirmās daļas 6. punkts). Lēmums ir pamatots ar šādiem apsvērumiem:

3.1. pieteikto preču zīmi **NOCTALGIA** (fig.) veido uz sarkana fona attēlots gaiši brūnas krāsas vārdiskais apzīmējums "NOCTALGIA" ar melnu kontūru. Burtu "C" un "T" stilizētais grafiskais izpildījums atgādina sakrustotu sirpi un āmuru;

3.2. zīme **NOCTALGIA** (fig.) reģistrācijai pieteikta attiecībā uz 29. klases precēm, kuras ir uzskatāmas par plaša patēriņa precēm. Ņemot vērā Eiropas Savienības Tiesas (EST) judikatūrā noteikto, pieteiktā preču zīme **NOCTALGIA** (fig.) jāvērtē attiecībā uz labi informētu, uzmanīgu un apdomīgu vidusmēra patērētāju (*Vispārējās tiesas (agrāk – Pirmās instances tiesa) spriedums lietā T-258/09 [06.07.2011] i-content Ltd Zweigniederlassung Deutschland v Office for Harmonisation in the Internal Market (Trade Marks and Designs), 68. punkts*);

3.3. Latvijas patērētāji pietiekami pārvalda krievu un angļu valodu. Kirilicā ar burtu "c" apzīmē skaņu, ko latīņu alfabētā apzīmē ar burtu "s". Apzīmējums "NOCTALGIA" atšķiras no angļu valodas vārda "nostalgia" tikai ar vienu burtu, - burts "s" aizvietots ar burtu "c". Vārds "nostalgija" ir internacionālisms, piemēram, angļu valodā - "nostalgia", krievu valodā - "ностальгия". Patērētājiem vārdiskais apzīmējums "NOCTALGIA" var asociēties ar latviešu valodas vārdu "nostalgija" - ilgas (parasti smeldzošas, slimīgas) pēc dzimtenes, arī mājām; ilgas pēc kā pagājuša, parasti idealizēta; vēlēšanās atgriezties, parasti idealizētā, pagātnē (*skat. skaidrojošo vārdnīcu Interneta vietnē <http://tezaurs.lv>*);

3.4. Internetā ir pieejama informācija, ka savstarpējā sarakstē tīmekļa vietnēs krievu valodā, rakstot krievu valodas vārdu "ностальгия" ar latīņu burtiem, personas lieto apzīmējumu "noctalgia" (*skat. <http://menshoy.ru/d-page-gjgfef.shtml>, <http://www.povarenok.ru/recipes/show/29360/> un <http://privatproject.ru/9504/164511/1.shtml>*);

3.5. apzīmējuma "NOCTALGIA" asociācija ar vārdu "nostalgija" saistībā ar attiecīgajām precēm var likt patērētājiem domāt par precēm, kas tika ražotas padomju laikā, jo pēc Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanas ir mainījies pārtikas preču sortiments, kā arī pārtikas produktu ražošanas tehnoloģijas;

3.6. likuma "Par sabiedriskajām organizācijām un to apvienībām" 9. panta otrās daļas 5. punktā ir noteikts, ka ir aizliegti sabiedrisko organizāciju un to apvienību nosaukumi, nosaukumu saīsinājumi un simbolika, kas sakrīt ar tādu sabiedrisko organizāciju vai sabiedrisko organizāciju apvienību nosaukumu, nosaukuma saīsinājumu vai simboliku, kuru darbība atzīta par antikonstitucionālu vai apturēta, vai atveido šādu sabiedrisko organizāciju vai to apvienību nosaukumu, nosaukuma saīsinājumu vai simboliku. Atbilstoši Latvijas Republikas Augstākās padomes 1991. gada 23. augusta lēmuma "Par Latvijas Komunistiskās partijas antikonstitucionālo darbību Latvijas Republikā" 1. punktam, Latvijas Komunistiskās partijas darbība ir atzīta par antikonstitucionālu. Tādējādi sabiedrisko organizāciju nosaukumos, nosaukumu saīsinājumos un simbolikā ir aizliegts atveidot Latvijas Komunistiskās partijas nosaukumu, nosaukuma saīsinājumu vai simboliku. Sakrustots sirpis un āmurs ir Latvijas komunistiskās partijas un arī citu komunistisko partiju centrālais simbols. Burtu "C" un "T" grafiskais izpildījums pieteiktajā zīmē ir uzskatāms par komunistisko partiju centrālā simbola atveidojumu. Tādējādi pieteiktā preču zīme satur apzīmējumu, kuru ir aizliegts ietvert sabiedrisko organizāciju nosaukumos, nosaukumu saīsinājumos un simbolikā;

3.7. LPZ 6. panta pirmās daļas 6. punktā ietvertās normas mērķis ir nepieļaut valsts atbalstu izņēmuma tiesībām uz apzīmējumu, kura lietošana grautu valsts vai sabiedrisko attiecību pamatus. Lai piemērotu noteikumu par sabiedrisko kārtību vai morāli, nepietiek ar to, ka apzīmējums vienkārši ir sliktas gaumes izpausme. To, vai sabiedrība uzskata zīmi par konfliktējošu ar sabiedrības pamatnormām, nevar vērtēt tikai no atsevišķas personas subjektīvā viedokļa. Sliktā ir tikai tāda zīme, kuru kā nepārprotami aizvainojošu uztver personas ar normālu jutīgumu (skat. *Latvijas Republikas Augstākā tiesas apkopojuma "Par tiesu praksi strīdos par tiesībām uz preču zīmi", 2007./2008., 37. lpp; publicēts www.at.gov.lv*).

Latvijas Republikas Augstākā padome 1992. gada 25. marta lēmumā "Par konvencionālo tiesību normu izpildi Latvijā attiecībā uz noziegumiem pret cilvēci" 1. punktā nolēma uzskatīt Padomju Savienības Komunistiskās partijas un Latvijas Komunistiskās partijas organizētās un vadītās politiskās represijas pret Latvijas pilsoņiem, kā arī Latvijas valsts un tās vērtību iznīcināšanu un deformēšanu pret tautas gribu par noziegumiem pret cilvēci, gluži tāpat kā nacionālsociālistu līdzīgu rīcību. Tādējādi patērētājus, kas cietuši no minēto komunistisko partiju represijām, pieteiktās zīmes burtu "C" un "T" grafiskais izpildījums var aizvainot. Šāda burtu stilizācija nav savietojama ar sabiedrībā pieņemtajiem morāles principiem, kas ietver prasību atturēties no citu personu aizvainošanas. Turklāt par pretēju sabiedriskai kārtībai būtu uzskatāma izņēmuma tiesību piešķiršana uz tāda rakstura simbolu, kuru valsts ir liegusi izmantot citām personām saskaņā ar likuma "Par sabiedriskajām organizācijām un to apvienībām" 9. panta otrās daļas 5. punktu;

3.8. tas, ka sirpi vai āmuru izmanto arī amatu emblēmās vai ģerboņos, vēl neliecina, ka apzīmējums, kurā ir sakrustots sirpis un āmurs, nevarētu norādīt uz saistību ar komunismu. Tieši kreisās politiskās partijas un kustības izmanto sirpja un āmura simbolu, lai norādītu uz savu ideoloģiju un tā saistību ar komunistisko ideoloģiju, tāpat kā svastiku (ugunszīmi) lieto, lai norādītu uz ideoloģijas līdzību ar nacionālsociālistu ideoloģiju. Ekspertīze arī nepiekrīt pieteicēja viedoklim, ka noteikts simbols kļūst saistīts ar atbilstošo laikmetu tikai tad, kad ir kopā ar citiem elementiem un simboliem, kuri norāda uz doto laikmetu. Ekspertīze uzskata, ka pastāv simboli, kas paši par sevi patērētājam tā zināšanu vai personiskās pieredzes dēļ var asociēties ar noteiktu laika posmu, kā arī ar noteiktu ideoloģiju. Šādi simboli ir, piemēram, komunistisko organizāciju simbols - sakrustots sirpis ar āmuru, kā arī svastika, vācu nacistiskās organizācijas "Schutz-Staffel" saīsinājums "SS". Simbolam ir tas saturs, ko tam piešķir sabiedrība;

3.9. apelācijas iesniedzēja pārstāve atsauca uz Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 28.03.2011. spriedumu, ar kuru tika noraidīta "Servilat", SIA prasība pret preču zīmes **NOCTALGIA** (fig.) pieteicēju – "Kuršu Zeme", SIA par preču zīmes nelikumīgas izmantošanas aizliegšanu. Apstrīdētajā zīmē bija ietverts tas pats apzīmējums, kas šajā lietā ir ietverts pieteiktajā preču zīmē **NOCTALGIA** (fig.). Ekspertīze ņem vērā, ka par minēto spriedumu ir iesniegta apelācija, līdz ar to šis spriedums nav stājies likumīgā spēkā. Tomēr ekspertīze atzīmē, ka šajā spriedumā tiesa nevērtēja pieteiktās preču zīmes atbilstību LPZ 6. panta pirmās daļas 6. punkta noteikumam, bet ir norādījusi, ka burtu "C" un "T" stilizācija: "[...] ir līdzīga vispārzināmajai bijušās PSRS emblēmai – "sirpim un āmuram", tas ir, simbolam, [...] kas vairumam patērētāju ir labi zināms un skaidri uztverams";

3.10. pieteiktās preču zīmes vārdiskās daļas nozīmei šīs lietas ietvaros ir otršķirīgs raksturs, jo LPZ 6. panta pirmās daļas 6. punktu var piemērot arī gadījumos, ja tikai viens no preču zīmi veidojošiem apzīmējumiem ir uzskatāms par tādu, kas ir pretrunā ar sabiedrisko kārtību vai sabiedrībā pieņemtajiem morāles principiem.

4. Apelācijas iesniedzēja - uzņēmējsabiedrības KURŠU ZEME, SIA pārstāve apelācijas iesniegumā LPV lēmuma pamatojumiem nepiekrīt šādu iemeslu dēļ:

4.1. pieteiktās preču zīmes **NOCTALGIA** (fig.) (*ApP piezīme – apelācijas iesniedzējs zīmes vārdisko daļu apelācijā atveidojis kā "NOCTALGIJA", taču pieteiktās zīmes vārdiskajā apzīmējumā nav ietverts burts "J", proti, apzīmējuma beigu daļa ir "-ALGIA"*) lietošana attiecībā uz pārtikas produktiem nevar būt pretrunā sabiedriskajai kārtībai vai to ietekmēt. Ekspertīzes lēmumā minētie tiesību akti nav attiecināmi uz preču zīmju reģistrāciju. Šajos normatīvajos aktos tiek regulēta sabiedrisko organizāciju darbība un to nosaukumu un simbolikas izvēle, savukārt ar Augstākās padomes lēmumu Latvijas Komunistiskās partijas darbība atzīta par antikonstitucionālu, un šiem aktiem nav saistības ar preču zīmi, kas pieteikta reģistrācijai attiecībā uz pārtikas produktiem;

4.2. pieteiktajā zīmē sakrustotie krievu alfabēta burti "C" un "T" atgādina sakrustotu sirpi un āmuru tikai vizuāli. Figurālais elements ir daļa no reģistrācijai pieteiktā apzīmējuma **NOCTALGIA** (fig.),

kas kopumā neasociēties ar Latvijas Komunistisko partiju, tās simboliku vai darbību. Atbilstoši judikatūrai reģistrācijai pieteiktais apzīmējums jāvērtē kopumā un saistībā ar precēm un pakalpojumiem, kuriem tas ir pieteikts. Ievārijumi, kompoti, gaļas konservi un olas ar preču zīmi **NOCTALGIA** (fig.) nevar ietekmēt sabiedrisko kārtību vai būt kādā saistībā ar to;

4.3. LPV ekspertīzes lēmumā norādīts, ka pieteiktās preču zīmes reklāma varētu kādu aizvainot. Tas nav pamatoti, jo Reklāmas likuma 4. pantā minēti nosacījumi, kas reklāmā nav pieļaujams un ir aizliegts, un neviens no tiem neattiecas uz pieteikto zīmi. Saskaņā ar Reklāmas likumu un citiem normatīvajiem aktiem (piemēram, Eiropas Savienības Cilvēktiesību hartu un Starptautisko paktu par pilsoņu un politiskajām tiesībām) ir aizliegts paust diskrimināciju pret cilvēku viņa politiskās pārliecības dēļ. Sirpis un āmurs izsenis ir bijis un aizvien ir kreiso politisko partiju simbols, turklāt Latvijā nav aizliegts veidot kreisās partijas un paust sociālistiskas un komunistiskas idejas (skat. <http://lv.wikipedia.org/wiki/Komunisms> un <http://www.latsocpartija.lv>). Rodas jautājums, vai Patentu valde, liedzot reģistrēt apzīmējumu **NOCTALGIA** (fig.) kā preču zīmi, it kā lai aizsargātu kādas sabiedrības daļas jūtas, tajā pašā laikā nenostājas pret kādu citu sabiedrības daļu, liedzot tai tiesības brīvi paust savas idejas, un vai tādā attieksmē nav saskatāmas diskriminācijas pazīmes, kas nav pieļaujamas no valsts iestādes puses un ir pretrunā starptautiskiem nolīgumiem, kuri ir saistoši Latvijas Republikai;

4.4. šī apelācija zināmā mērā ir līdzīga Vispārējās tiesas lietai T-232/10, kurā tika izvērtēts, vai reģistrējama ir preču zīme, kurā tika pieteikts bijušās PSRS ģerbonis. Tiesa uzskatīja, ka šāda zīme nav reģistrējama, taču minēto tiesas nolikumu nevar attiecināt uz šo apelācijas lietu, jo izskatāmā zīme satur izdomātu apzīmējumu, nevis kāda simbola kopiju vai atdarinājumu. Pieteiktā zīme **NOCTALGIA** (fig.) nav uztverama kā simbols, vēl jo vairāk kā despotisma simbols, kā tas minēts lietā T-232/10 attiecībā uz ģerboni, kas ir valsts simbols;

4.5. Latvijā nav likuma, kas aizliegtu personai lietot sirpja un āmura attēlu, atšķirībā no Ungārijas, kurā krimināllikums aizliedz lietot sirpja un āmura attēlu publiski. Latvijā arī nav likuma, kas aizliegtu tirgotājam vai ražotājam šādu precī ražot vai izplatīt. Saskaņā ar Starptautisko paktu par pilsoņu un politiskajām tiesībām ikvienam ir tiesības brīvi paust savus uzskatus, un šo tiesību ierobežojumiem jābūt likumā noteiktiem un nepieciešamiem: a) citu personu tiesību un reputācijas cienīšanai; b) nacionālās drošības, sabiedriskās kārtības, sabiedrības veselības vai tikumības aizsardzībai. Neskatoties uz iepriekš minēto, šai apelācijas lietai nav saistības ar kādas personas politisko pārliecību, totalitārismu bijušajā PSRS, sabiedrisko kārtību vai morāles normām;

4.6. iespējams, ka pieteiktajā zīmē **NOCTALGIA** (fig.) ir saskatāms sirpja un āmura stilizēts attēlojums un apzīmējumu "NOCTALGIA" var uztvert kā vārdu "nostalgija" (kaut izmantoti dažādu valodu alfabēti, pie tam burtiem veidojot grafisku attēlu), tomēr, izvērtējot pieteiktās zīmes reģistrējamību, ir jāņem vērā tas, ka zīme jau tiek lietota saistībā ar pārtikas precēm, it īpaši gaļas konserviem, un arī turpmāk to paredzēts lietot attiecībā uz šādām precēm. Vidusmēra patērētājam pieteiktā zīme varētu atsaukt atmiņā produktus, kuri bija pieejami padomju laikā, un to kvalitāti, un zīme nesaistīsies ar politisko iekārtu vai Latvijas Komunistisko partiju. Piemēram, maz ticams, ka preču zīme **Советское шампанское** izraisīs domas par totalitārismu bijušajā Padomju Savienībā. Daudzi Latvijas patērētāji uzskata, ka pārtikas produktu kvalitāte pagātnē bija labāka nekā mūsdienās. Padomju laikos ne visas preces bija sliktas, par to liecina arī cīņa par padomju laika preču zīmēm vēl šodien. Piesakot reģistrācijai preču zīmi **NOCTALGIA** (fig.) un to izmantojot, tās īpašnieks un attiecīgo preču ražotājs vēlas vēstīt patērētājam, ka šīs preces būs tādas pašas, kādas tās bija senāk - padomju laikos, un par kādām ir saglabājušās nostalgiskas atmiņas. Ņemot vērā, ka vidusmēra patērētājs ir tāds, kuram piemīt parasts sensibilitātes un tolerances līmenis un uztvere, būtu pārspīlēti aizliegt preču zīmes **NOCTALGIA** (fig.) reģistrāciju attiecībā uz pārtikas precēm;

4.7. sirpis un āmurs nav vienīgi bijušās Padomju Savienības simbolika. Kopš viduslaikiem āmurs ir pakāpeniski kļuvis par kopēju, dažādu amatu emblēmās izmantotu elementu. Daudzas tehniskās emblēmas ietver divus sakrustotus āmurus vai kopā ar āmuru ir attēloti citi aroda rīki, piemēram, uzgriežņu atslēga, cirvis, cirtnis. Heraldikā sirpis ir atrodams daudzu pilsētu ģerboņos, un tas bija vismasveidīgākais zemniecības darbarīks, kas simbolizē pļauju, ražu. Mūsdienās sirpja un āmura attēls ir Austrijas valsts ģerboņa sastāvdaļa. Sirpis un āmurs tiek plaši lietots arī kā kreiso politisko partiju un kustību simbolika;

4.8. LPV ir reģistrējusi šādas preču zīmes, kurās ir ietverts sirpis un āmurs: **LENINGRad COWBOY BEER PIVO CERVEZA** (fig.) (reģ. Nr. M 32 682) un **LENINGRAD COWBOYS VODKA** (fig.) (reģ. Nr. M 39 076). Vispārējā tiesa ir secinājusi, ka vienlīdzīgas attieksmes princips ir pārkāpts, ja līdzīgās situācijās attieksme ir atšķirīga vai ja atšķirīgās situācijās attieksme ir vienāda (*Vispārējās tiesas spriedums lietā T-304/02, 96. punkts*). Līdz ar to, atsakot pieteiktās zīmes **NOCTALGIA** (fig.) reģistrāciju, nav ievērots vienlīdzīgas attieksmes princips. Bez tam, ņemot vērā ekspertīzes secinājumus, nebūtu iespējama tādu preču zīmju reģistrācija, kurās ir ietverts apzīmējums "Советское" (tulkojumā no krievu valodas - padomju), jo šis vārds arī norāda uz bijušo PSRS, bet šādu preču zīmju reģistrācijas Latvijas Republikā ir vismaz 17 (pievienotas izdrukas no LPV nacionālā kārtībā reģistrēto preču zīmju datu bāzes ar preču zīmju M 32 682 un M 39 076 reģistrācijas datiem).

II. Apelācijas izskatīšanas rezultātā Apelācijas padome **secināja**:

1. No lietas materiāliem var konstatēt, ka apelācija ir iesniegta likumā paredzētajā kārtībā. Tādējādi ir pamats to izskatīt pēc būtības.

2. Izskatāmais LPV lēmums ir pamatots ar atsauci uz LPZ 6. panta pirmās daļas 6. punktu, kurš paredz, ka kā preču zīmes neregistrē apzīmējumus, kas ir pretrunā ar sabiedrisko kārtību vai sabiedrībā pieņemtajiem morāles principiem.

3. Novērtējot pieteiktās preču zīmes **NOCTALGIA** (fig.) (pieteik. Nr. M-11-462) uztveri saistībā ar 29. klases precēm, kurām tā pieteikta – pamatā plaša patēriņa pārtikas produktiem, un attiecīgo patērētāju uztveri, ApP atzīst, ka LPV ekspertīzes motīvi ir pamatoti.

3.1. ApP piekrīt LPV ekspertīzes secinājumam, ka pieteiktās preču zīmes vārdiskās daļas uztveri un nozīmi šīs lietas ietvaros ir otršķirīgs raksturs. Nav šaubu, ka daļa patērētāju pieteikto zīmi izlasīs kā vārdisko apzīmējumu "NOCTALGIA", neraugoties uz to, ka pieteiktajā zīmē visi burti nav izpildīti vienā grafiskā stilā, turklāt burti "C" un "T" ir sakrustoti. Arī apelācijas iesniedzēja pārstāve nenoliedz šādu zīmes uztveri un pieļauj, ka pieteiktā zīme varētu asociēties ar latviešu valodas vārdu "nostalgija", taču šīs asociācijas nav iemesls, kādēļ LPV ir atteikusi pieteiktās zīmes reģistrāciju. Ņemot vērā LPV ekspertīzes motīvus, ApP uzskata, ka šajā lietā ir būtiski noskaidrot, vai patērētāji pieteiktajā zīmē varētu saskatīt sirpja un āmura atveidojumu, un, ja jā, tad vai šāda apzīmējuma izmantošana saistībā ar 29. klases precēm ir pretrunā ar sabiedrisko kārtību vai sabiedrībā pieņemtajiem morāles principiem.

3.2. LPV ekspertīze uzskata, ka pieteiktajā zīmē burtu "C" un "T" grafiskais izpildījums atgādina sakrustotu sirpi un āmuru, kas esot Latvijas Komunistiskās partijas un arī citu komunistisko partiju centrālais simbols. Arī apelācijas iesniedzēja pārstāve apelācijā min, ka sakrustotie burti "C" un "T" vizuāli atgādina sakrustotu sirpi un āmuru un pieteiktajā zīmē, iespējams, ir saskatāms sirpja un āmura stilizēts attēlojums. Taču apelācijas iesniedzēja norāda, ka sirpis un āmurs nav vienīgi bijušās Padomju Savienības simbolika, līdz ar to atbildē skaidro āmura un sirpja simbolisko nozīmi un to izmantojumu pilsētu un amatu emblēmās pirms PSRS pastāvēšanas, kā arī norāda, ka mūsdienās sirpis un āmurs ir ietverts vairāku valstu ģerboņos un tiek lietots arī kā kreiso politisko partiju un kustību simbolika. ApP papildus minētajam vēlas norādīt šādu informāciju par simbola - sirpja un āmura - lietojumu:

- Padomju Savienībā emblēma "sirpis un āmurs" (kas simbolizēja darbaļaužu varu, strādnieku šķiras un zemnieku savienību) tika pieņemta ar valdības lēmumu 1918. gadā, un to kā mazo PSRS ģerboni izmantoja līdz 1930. gada vidum. Sirpis un āmurs tika attēlots sakrustoti kopš 1923. gada (pirms tam, no 1918. līdz 1923. gadam, bija sastopams sirpja un āmura attēlojums arī atsevišķi, simetriski), un kā emblēmas krāsa tika pieļauta vienīgi zelta krāsa. Sirpi un āmuru kopā ar sarkanu zvaigzni uzsāka izmantot PSRS karogā kopš 1923. gada, un sirpis un āmurs tika ietverts arī Padomju Savienības republiku karogos un ģerboņos, to skaitā Latvijas PSR karogā un ģerbonī (no 1940. līdz 1990. gadam). Sirpis un āmurs bija viens no Padomju Savienības ģerboņu un karogu pamatelementiem, kurš tika atveidots arī uz zīmogiem, oficiāliem dokumentiem, naudaszīmēm, un tā attēlošanas kārtība daudzos gadījumos tika noteikta likumdošanā. Lielākajā daļā Padomju Savienības republiku karogu, arī Latvijas PSR karogā sakrustots sirpis un āmurs (āmurs vērstas slīpi pa kreisi, bet sirpis – slīpi pa labi) tika atveidots zelta krāsā uz sarkana fona (skat. *V. В. Похлебкин "Словарь международной символики и эмблематики", Москва, "Международные отношения", 1994, стр. 375 – 376; Latvijas padomju enciklopēdija; 9. sējums, R., "Galvenā enciklopēdiju redakcija", 1987, 24. lpp. un http://lv.wikipedia.org/wiki/Padomju_Sociālistisko_Republiku_karogi);*

- sakrustots sirpis un āmurs ir komunisma simbols, un tā lietojums asociējas ar komunismu, komunistiskām partijām vai valstīm. Sakrustotu sirpi un āmuru kā simbolu joprojām izmanto politiskās partijas, kuras sludina komunistisko ideoloģiju, piemēram, Ķīnas Komunistiskā partija (skat. <http://en.wikipedia.org>).

3.3. Nemot vērā iepriekš minēto, ApP secina, ka Padomju Savienībā sakrustots sirpis un āmurs bija plaši izmantots valstisks simbols, kurš ilgā laika posmā, līdz 1990. gadam, bija arī Latvijas PSR valstiskais simbols. Šis simbols ilgus gadus bija ietverts Latvijas PSR karogā un ģerbonī, un nav šaubu, ka šādu, kaut pagātnē bijušu, valstisku simbolu atpazīstamības pakāpe sabiedrībā ir augsta. ApP piekrīt ekspertīzes secinājumam, ka sakrustots sirpis un āmurs ir tāda rakstura simbols, kurš pats par sevi Latvijas patērētājam tā zināšanu vai personiskās pieredzes dēļ var asociēties ar noteiktu laika posmu, kā arī noteiktu ideoloģiju. Tādēļ ar lielu ticamību var apgalvot, ka ievērojamai Latvijas patērētāju daļai pieteiktajā zīmē sakrustotie burti "C" un "T" primāri varētu asociēties ar bijušajā PSRS izmantoto simbolu - sakrustotu sirpi un āmuru. ApP arī uzskata, ka pieteiktās zīmes grafiskais izpildījums pastiprina minētās asociācijas, proti, sakrustotie burti "C" un "T" atveidoti gaiši brūnā krāsā uz sarkana fona, kas vizuāli atgādina sirpja un āmura izpildījumu Latvijas PSR karogā (sakrustots sirpis un āmurs zelta vai dzeltenā krāsā uz sarkana fona).

3.4.1. LPV ekspertīze, novērtējot, vai pieteiktajā zīmē uztveramais apzīmējums - sakrustots sirpis un āmurs - ir pretrunā ar sabiedrisko kārtību vai sabiedrībā pieņemtajiem morāles principiem, atsaucoties uz vairākiem tiesību aktiem, secina, ka sabiedrisko organizāciju nosaukumos, nosaukumu saīsinājumos un simbolikā ir aizliegts atveidot Latvijas Komunistiskās partijas nosaukumu, nosaukuma saīsinājumu vai simboliku, jo Latvijā ir nolemts, ka Padomju Savienības Komunistiskās partijas un Latvijas Komunistiskās partijas organizētās un vadītās politiskās represijas pret Latvijas pilsoņiem, kā arī Latvijas valsts un tās vērtību iznīcināšana un deformēšana pret tautas gribu, ir uzskatāmas par noziegumiem pret cilvēci, gluži tāpat kā nacionālsociālistu līdzīga rīcība.

3.4.2. Papildus minētajam ApP uzskata, ka Latvijas Republikas nostāja pret bijušās PSRS karogiem, ģerboņiem un simboliku izriet arī no šādiem normatīvajiem aktiem:

- likumā "Par sapulcēm, gājieniem un piketiēm" (*pieņemts 16.01.1997*) ir noteikts, ka sapulces, gājiena un piketa dalībniekiem šo pasākumu laikā ir aizliegts izmantot bijušās PSRS, Latvijas PSR un nacistiskās Vācijas karogus, ģerboņus, himnas un simboliku, arī stilizētā veidā (*11. panta pirmās daļas 5. punkts*). Sapulču, gājienu un piketu laikā aizliegts sludināt klaju nacisma, fašisma vai komunisma ideoloģiju (*10. panta otrā daļa*) (*abu minēto likuma pantu grozījumu datums ir 10.04.2003*);

- Publisku izklaides un svētku pasākumu drošības likumā (*pieņemts 16.06.2005*) ir noteikts, ka publiska pasākuma norises laikā aizliegts izmantot, arī stilizētā veidā, bijušās PSRS, bijušo PSRS republiku un nacistiskās Vācijas karogus, ģerboņus un himnas un padomju simbolus – sirpi un āmuru līdz ar piecstaru zvaigzni, izņemot gadījumus, kad to izmantošanas mērķis nav saistīts ar totalitāro režīmu slavināšanu vai izdarīto noziedzīgo nodarījumu attaisnošanu (*4.1 panta pirmās daļas 4. punkts; šī norma likumā ietverta ar likuma grozījumiem 20.06.2013*).

3.4.3. Apelācijas iesniedzēja norāda, ka tiesību akti, uz kuriem atsauca LPV ekspertīze, nav attiecināmi uz preču zīmes reģistrāciju. ApP uzskata, ka gan LPV ekspertīzes, gan ApP iepriekš norādītie tiesību akti, kaut arī nav tieši attiecināmi uz preču zīmju reģistrācijas nosacījumiem, tomēr liecina par valsts, un tātad arī sabiedrības, nostāju saistībā ar bijušās PSRS un Latvijas PSR simbolikas publisku izmantojumu. Līdz ar to iepriekš minētie Latvijas normatīvie akti ļauj izvērtēt to, kā Latvijā attiecīgā sabiedrības daļa uztver ar bijušo PSRS saistītos simbolus.

Arī leikšējā tirgus saskaņošanas biroja (turpmāk - ITSB) Apelācijas padome, izskatot apelāciju par ITSB lēmumu atteikt figurālās Kopienas preču zīmes reģistrāciju, kurā bija attēlots bijušās PSRS ģerbonis, secināja, ka, neraugoties uz to, ka Latvijā aizliegums publiski izmantot PSRS un komunisma simboliku ir attiecināms tikai uz sapulcēm, gājieniem un piketiēm, fakts, ka attiecīgo apzīmējumu izmantošana ir likumiski aizliegta, ir stingra norāde uz to, kā šādas zīmes varētu uztvert Latvijas patērētāji (*ITSB Otrās Apelācijas padomes lēmums lietā R 1509/2008-2; 55. punkts; <https://oami.europa.eu/eSearch/#details/trademarks/005585898>*). Šis lēmums tika apstrīdēts, bet ar Vispārējās tiesas spriedumu lietā *T-232/10* ITSB Apelācijas padomes lēmums tika atstāts spēkā).

3.5. ApP uzskata, ka jautājumā, vai sakrustota sirpja un āmura atveidojums preču zīmē varētu būt pretrunā ar sabiedrisko kārtību vai sabiedrībā pieņemtiem morāles principiem, var vadīties arī no līdzšinējās LPV prakses. Piemēram, LPV ir atteikusi reģistrēt šādas preču zīmes saistībā ar bijušās PSRS simboliku:

- **КОМСОМОЛЬСКАЯ ПРАВДА** (fig.) (pieteik. Nr. M-99-437; 16. kl.). Šajā zīmē bez vārdiskās daļas "КОМСОМОЛЬСКАЯ ПРАВДА" (PSRS laika avīzes nosaukums, kurā galvenā uzmanība tika pievērsta jautājumam par sabiedrības, īpaši jaunatnes komunistisko audzināšanu) bija attēloti arī bijušās PSRS apbalvojumi (piem., Ļeņina ordenis, 1. pakāpes Tēvijas Kara ordenis, Oktobra Revolūcijas ordenis);

- **СССР** (pieteik. Nr. M-99-1485; 29., 30., 32. un 33. kl.);

- **СССР** (fig.) (pieteik. Nr. M-05-364; 33. kl.);

- **СССР** (fig.) (pieteik. Nr. M-06-633; 32. kl.).

Attiecībā uz zīmēm, kuras saturēja bijušās Padomju Savienības (Padomju Sociālistisko Republiku Savienības) nosaukuma saīsinājumu krievu valodā - "СССР", LPV uzskatīja, ka šis valsts nosaukuma saīsinājums bija viens no visbiežāk lietotajiem simboliem bijušajā PSRS, kuru Latvijas iedzīvotāji uztvers kā totalitārisma simbolu.

ApP uzskata, ka šajā lietā pieteiktās zīmes raksturs ir līdzīgs minētajām, LPV atteiktajām preču zīmēm, jo tās visas satur apzīmējumus, kuri bija valstiskas nozīmes simboli bijušajā PSRS.

3.6. Izšķirot jautājumu par apzīmējumiem, kas varētu būt pretrunā ar sabiedrisko kārtību vai sabiedrībā pieņemtajiem morāles principiem, var minēt ITSB vadlīnijas, kurās ir atsauce uz Apelācijas padomes paplašinātā sastāva (*Grand Board*) lēmumu lietā R 495/2005-G (*Screw You*). Šā lēmuma 21. punktā minēts, ka, izlemjot jautājumu par to, vai attiecīgais apzīmējums ir reģistrējams, piemērojot noteikumus par sabiedrisko kārtību vai morāli, iestādei ir jāizvērtē, kā to uztvers personas ar normālu jutīgumu, un ir arī jāanalizē konteksts, kādā apzīmējums tiks lietots (skat. <https://oami.europa.eu/eSearch/#details/trademarks/003888344>).

Zīme **NOCTALGIA** (fig.) pieteikta reģistrācijai dažādām pārtikas precēm 29. klasē. Tās ir plaša patēriņa preces, ar kurām saskarē kā to pircējs vai lietotājs var nonākt jebkurš Latvijas vidusmēra patērētājs. Līdz ar to pastāv augsta iespējamība, ka attiecīgā sabiedrības daļa, piemēram, veikalos vai publiska rakstura plašsaziņas līdzekļos (televīzijā, radio, presē vai Internetā) redzēs pieteiktajā zīmē ietvertu sirpja un āmura stilizāciju un uztvers to kā aizvainojumu.

3.7. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, ApP uzskata, ka nav pieļaujams izmantot publiskā apritē, arī komercdarbībā kā preču zīmes, tāda rakstura apzīmējumus, kas var aizskart valsts un noteiktas sabiedrības daļas pamatvērtības. Latvijā liela daļa iedzīvotāju ir cietuši no bijušās PSRS un Latvijas PSR komunistisko partiju represijām, un lielai daļai patērētāju pieteiktajā zīmē uztveramais sakrustotais sirpis un āmurs varētu asociēties ar totalitārismu un atgādināt par Latvijas okupāciju, tādēļ var pieņemt, ka nozīmīga Latvijas sabiedrības daļa preču zīmes **NOCTALGIA** (fig.) (pieteik. Nr. M-11-462) reģistrāciju uztvers kā tādu, kas ir pretrunā ar Latvijā pastāvošo sabiedrisko kārtību, kā arī humānisma un morāles principiem.

4. ApP nepiekrīt vai par būtiskiem neuzskata apelācijas iesniedzēja pārstāves argumentus, un konkrēti:

4.1. pārstāves arguments, ka pieteiktajai preču zīmei nav saistības ar kādas personas politiskajiem uzskatiem, ir zināmā mērā pretrunā ar pārstāves apgalvojumu, ka Patentu valde, liedzot reģistrēt pieteikto apzīmējumu, neļauj personai brīvi paust savas idejas, kas tai noteiktas saskaņā ar Starptautisko paktu par pilsoņu un politiskajām tiesībām. Preču zīmes pamatfunkcija ir garantēt preču vai pakalpojumu izcelsmes identitāti patērētājam, sniedzot tam iespēju bez jebkādas sajaukšanas atšķirt marķētās preces vai pakalpojumus no citiem, kam ir citāda izcelsme (*EST (agrāk – Eiropas Kopienu tiesa) lieta C-299/99; Philips v Remington [2002], 30. punkts*). Līdz ar to izņēmuma tiesību iegūšana uz preču zīmi nav tieši saistīta ar personas uzskatu un politisko tiesību īstenošanu. Bez tam ir jānorāda, ka saskaņā ar Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 10. panta 2. punktu vārda brīvības īstenošana var tikt pakļauta noteiktiem likumā paredzētiem ierobežojumiem, kas nepieciešami demokrātiskā sabiedrībā, tostarp valsts drošībai, teritoriālajai integritātei vai sabiedriskajai drošībai, lai aizsargātu kārtību un nepieļautu noziegumu vai lai aizsargātu morāles normas;

4.2. lietā nav nozīmes pārstāves argumentam, ka patērētājiem pieteiktā zīme varētu atsaukt atmiņā produktus, kuri bija pieejami padomju laikā, jo daļa patērētāju uzskata, ka pārtikas produktu kvalitāte pagātnē bija labāka nekā mūsdienās. ApP uzskata, ka sakrustotais sirpis un āmurs nav vienīgais apzīmējums gadījumos, kad komersants vēlas norādīt vai atgādināt par produkta, piemēram, receptūras

vai kvalitātes atbilstību padomju laikā bijušajai. Visdrīzāk, ir iespējams izmantot citus attiecīgo laikmetu raksturojošus apzīmējumus, kuri neaizskar Latvijas valsts un sabiedrības pamatvērtības;

4.3. attiecībā uz pārstāves argumentu - kādēļ ir pieļauta tādu preču zīmju reģistrācija, kuras satur apzīmējumu "Советское" (tulkojumā no krievu valodas - padomju), - ApP izsaka viedokli, ka no likuma "Par sapulcēm, gājieniem un piketiem" un Publisku izklaides un svētku pasākumu drošības likuma attiecīgajām normām izriet aizliegums izmantot bijušās PSRS simboliku, nevis vispārīgi atsaukties uz padomju laikiem. Līdz ar to ApP pieņem, ka apzīmējuma "Советское" lietojums varētu nebūt pretrunā ar šo likumu attiecīgajām normām;

4.4. attiecībā uz pārstāves argumentu, ka Patentu valde, atsakot reģistrēt pieteikto zīmi, nav ievērojusi vienlīdzīgas attieksmes principu, jo tā ir reģistrējusi preču zīmes **LENINGRAD COWBOY BEER PIVO CERVEZA** (fig.) (reģ. Nr. M 32 682) un **LENINGRAD COWBOYS VODKA** (fig.) (reģ. Nr. M 39 076), kurās arī ietverts sirpis un āmurs, ApP uzskata, ka attiecīgo preču zīmju raksturs tomēr ir cits. Nevar ignorēt apstākli, ka šajās zīmēs var saskatīt to tīpašnieku ironisku attieksmi pret padomju simboliku, parodiju par to. Tai pašā laikā ir jāņem vērā, ka laika gaitā Patentu valdes prakse var mainīties, arī jautājumos, kas saistīti ar morāli un sabiedrisko kārtību. ApP uzskata, ka situācijā, kad Latvijas valsts nostāja ir noraidoša saistībā ar bijušās PSRS simboliku, tas nevar neatstāt iespaidu uz Patentu valdes apsvērumiem, izvērtējot tādu preču zīmju reģistrējamību, kuras atveido, arī stilizētā veidā, bijušās PSRS simboliku.

5. Tādējādi, novērtējot apelācijas lietas apstākļus kopumā, ApP secina, ka LPV atteikuma lēmums ir pamatots un atstājams spēkā.

III. Ņemot vērā šā lēmuma I un II daļā minētos paskaidrojumus un secinājumus, Apelācijas padome, vadoties no likuma "Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm" 17.¹ un 19. panta noteikumiem par apelācijām un to izskatīšanu un pamatojoties uz 6. panta pirmās daļas 6. punkta noteikumiem, **nolemj:**

1. noraidīt uzņēmējsabiedrības KURŠU ZEME, SIA (Latvija) apelāciju par Patentu valdes lēmumu atteikt preču zīmes **NOCTALGIA** (fig.) (pieteik. Nr. M-11-462) reģistrāciju Latvijā;

2. Patentu valdes Preču zīmju un dizainparaugu departamentam, pamatojoties uz šo lēmumu, likumā "Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm" noteiktajā kārtībā izdarīt Valsts preču zīmju reģistrā, kā arī citā Patentu valdes dokumentācijā nepieciešamos ierakstus, kas ir saistīti ar preču zīmes **NOCTALGIA** (fig.) (pieteik. Nr. M-11-462) reģistrācijas atteikumu Latvijā.

Saskaņā ar likuma "Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm" 19. panta astotās daļas noteikumiem apelācijas iesniedzējs (preču zīmes pieteicējs) ApP lēmumu var pārsūdzēt tiesā triju mēnešu laikā no šī lēmuma noraksta saņemšanas dienas. Pieteikums iesniedzams Administratīvajā rajona tiesā. Pieteikuma iesniegšana tiesā aptur Apelācijas padomes lēmuma izpildi.

Šis lēmums, ja tas nav pārsūdzēts likumā "Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm" noteiktajā laikā, stājas spēkā pēc tam, kad izbeidzies termiņš tā pārsūdzēšanai.

ApP sēdes priekšsēdētāja /paraksts/ D. Liberte

ApP sēdes loceklis: /paraksts/ J. Ancītis

/paraksts/ K. Krūmiņš